

AKTY PRZYJĘTE PRZEZ ORGANY UTWORZONE NA MOCY UMÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Jedynie oryginalne teksty EKG ONZ mają skutek prawny w świetle międzynarodowego prawa publicznego. Status i datę wejścia w życie niniejszego regulaminu należy sprawdzać w najnowszej wersji dokumentu EKG ONZ dotyczącego statusu TRANS/WP.29/343, dostępnej pod adresem:

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>.

Regulamin nr 60 Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) – Jednolite przepisy dotyczące homologacji dwukołowych motocykli i motorowerów w zakresie mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę, z uwzględnieniem oznakowania tych mechanizmów, lampek kontrolnych i wskaźników

Obejmujący wszystkie obowiązujące teksty, w tym:

Suplement nr 4 do serii poprawek 00 — data wejścia w życie: 3 listopada 2013 r.

SPIS TREŚCI

REGULAMIN

1. Zakres
2. Definicje
3. Wystąpienie o homologację
4. Homologacja
5. Wymogi
6. Zmiana typu pojazdu
7. Zgodność produkcji
8. Sankcje z tytułu niezgodności produkcji
9. Ostateczne zaniechanie produkcji
10. Nazwy i adresy placówek technicznych upoważnionych do przeprowadzania badań homologacyjnych oraz nazwy i adresy organów udzielających homologacji typu.

ZAŁĄCZNIKI

1. Zawiadomienie
2. Rozmieszczenie znaków homologacji

1. ZAKRES

Niniejszy regulamin stosuje się do pojazdów kategorii L₁ i L₃ ⁽¹⁾ w odniesieniu do mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę.

W niniejszym regulaminie określono wymogi dotyczące rozmieszczenia, oznaczenia, podświetlenia i obsługi mechanizmów sterowania, lampek kontrolnych i wskaźników w motorowerach i motocyklach.

2. DEFINICJE

Do celów niniejszego regulaminu stosuje się następujące definicje:

- 2.1. „Homologacja pojazdu” oznacza homologację typu pojazdu w zakresie mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę, jeżeli pojazd jest wyposażony w tego typu mechanizmy sterowania, oraz w odniesieniu do ich oznakowania.

⁽¹⁾ Zgodnie z definicją zawartą w ujednoliconej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3), ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, pkt 2 — www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html.

- 2.2. „Typ pojazdu” oznacza kategorię pojazdów o napędzie silnikowym, które nie różnią się od siebie pod względem rozwiązań mogących wpływać na funkcję lub umiejscowienie mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę.
- 2.3. „Pojazd” oznacza dwukołowy motocykl lub dwukołowy motorower zgodnie z pkt 2.1.1 lub 2.1.3 ujednoliconej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3) ⁽¹⁾.
- 2.4. „Mechanizm sterowania” oznacza część pojazdu lub urządzenie uruchamiane bezpośrednio przez kierowcę, które zmieniają stan lub funkcjonowanie pojazdu lub jakiegokolwiek jego części.
- 2.5. „Urządzenie” oznacza element lub zbiór elementów wykorzystywanych do pełnienia co najmniej jednej funkcji.
- 2.6. „Kierownica” oznacza część pręta lub prętów połączonych z głowicą widelca (zespołem kierowanego koła i zwrotnicy), za pomocą której steruje się pojazdem.
- 2.7. „Kierownica: po prawej stronie” oznacza część kierownicy, która, patrząc w kierunku ruchu do przodu, znajduje się po prawej stronie wzdłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu.
- 2.8. „Kierownica: po lewej stronie” oznacza część kierownicy, która, patrząc w kierunku ruchu do przodu, znajduje się po lewej stronie wzdłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu.
- 2.9. „Kierownica: z przodu” oznacza część kierownicy umiejscowioną po stronie najbardziej oddalonej od miejsca siedzącego kierowcy.
- 2.10. „Uchwyt” oznacza część kierownicy położoną najdalej od środka kierownicy, za którą kierowca pojazdu trzyma kierownicę.
- 2.11. „Uchwyt obrotowy” oznacza uchwyt obsługujący mechanizm funkcyjny pojazdu, który swobodnie obraca się wokół kierownicy, gdy zostaje skręcony przez kierowcę pojazdu.
- 2.12. „Rama” oznacza część ramy, podwozia lub łoża pojazdu, do której zamocowany jest silnik lub skrzynia biegów, lub sam silnik albo sama skrzynia biegów.
- 2.13. „Rama: po lewej stronie” oznacza część ramy, która, patrząc w kierunku ruchu do przodu, znajduje się po lewej stronie wzdłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu.
- 2.14. „Rama: po prawej stronie” oznacza część ramy, która, patrząc w kierunku ruchu do przodu, znajduje się po prawej stronie wzdłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu.
- 2.15. „Dźwignia” oznacza urządzenie składające się z ramienia obracającego się na podparciu wahliwym, za pomocą którego obsługuje się mechanizm funkcjonalny pojazdu.
- 2.16. „Dźwignia ręczna” oznacza dźwignię obsługiwaną ręcznie przez kierowcę.
- Uwaga:* o ile nie określono inaczej, dźwignię ręczną obsługuje się przez ściśnięcie (to znaczy ruch wierzchołka dźwigni w stronę konstrukcji nośnej), np. w celu uruchomienia mechanizmu hamulcowego lub w celu rozłączenia mechanizmu sprzęgła.
- 2.17. „Dźwignia nożna” oznacza dźwignię obsługiwaną w wyniku kontaktu stopy kierowcy z występnym wystającym z ramienia dźwigni.
- 2.18. „Pedał” oznacza dźwignię obsługiwaną w wyniku kontaktu stopy kierowcy z podkładką umieszczoną na dźwigni w sposób umożliwiający wywarcie nacisku na ramię dźwigni.
- Uwaga:* o ile nie określono inaczej, pedał obsługuje się poprzez naciskanie, na przykład w celu uruchomienia mechanizmu hamulcowego.
- 2.19. „Pedały napędzające” oznaczają urządzenia połączone z pewną formą skrzynki przekładniowej, których można używać do napędzania motoroweru.

⁽¹⁾ Zgodnie z definicją zawartą w ujednoliconej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3), ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, pkt 2 — www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.20. „Ramię” oznacza dźwignię podpartą obrotowo w jej środku lub w jego pobliżu, posiadającą na każdym ze swoich końców podkładkę lub występ, która jest obsługiwana w wyniku kontaktu stopy kierowcy ze wspomnianymi podkładkami lub występami.
- 2.21. „Zgodny z kierunkiem ruchu wskazówek zegara” oznacza kierunek obrotu danej części wokół osi zgodny z kierunkiem ruchu wskazówek zegara, patrząc z góry lub od ze strony zewnętrznej danej części.
- 2.22. „Przeciwny do kierunku ruchu wskazówek zegara” ma znaczenie odwrotne do „zgodny z kierunkiem ruchu wskazówek zegara”.
- 2.23. „Zintegrowany układ hamulcowy” oznacza układ funkcjonowania (za pomocą mechanizmu hydraulicznego lub mechanizmu dźwigniowego, lub obu), w którym przednie i tylne hamulce pojazdu są sterowane co najmniej częściowo w wyniku zastosowania tylko jednego mechanizmu sterowania.
- 2.24. „Wskaźnik” oznacza urządzenie przekazujące informacje dotyczące funkcjonowania lub stanu systemu lub części systemu, np. informacje o poziomie paliwa.
- 2.25. „Lampka kontrolna” oznacza sygnał optyczny informujący o uruchomieniu urządzenia, poprawnym lub wadliwym funkcjonowaniu lub stanie albo o niezdolności do funkcjonowania.
- 2.26. „Symbol” oznacza schemat, na podstawie którego rozpoznaje się mechanizm sterowania, lampkę kontrolną lub wskaźnik.
- 2.27. „Optyczne urządzenie ostrzegawcze” oznacza światło, którym można migać w celu nadania sygnałów do zbliżających się pojazdów lub pojazdów znajdujących się z przodu, np. kiedy kierowca pojazdu zamierza wyprzedzić wolniej jadący pojazd.
- 2.28. „W bezpośrednim sąsiedztwie” w odniesieniu do symbolu identyfikującego mechanizm sterowania, lampkę kontrolną lub wskaźnik oznacza, że symbol ten znajduje się bardzo blisko mechanizmu sterowania, lampki kontrolnej lub wskaźnika oraz że żaden inny mechanizm sterowania, lampka kontrolna, wskaźnik, symbol identyfikacyjny lub źródło światła nie znajduje się pomiędzy symbolem identyfikacyjnym a mechanizmem sterowania, lampką kontrolną lub wskaźnikiem, które przedmiotowy symbol przedstawia.
- 2.29. „Powierzchnia wspólna” oznacza powierzchnię, na której może być wyświetlana więcej niż jedna lampka kontrolna, wskaźnik, symbol identyfikacyjny lub inny komunikat, ale nie jednocześnie.

3. WYSTĄPIENIE O HOMOLOGACJĘ

- 3.1. O udzielenie homologacji typu pojazdu w zakresie mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę występuje producent pojazdu lub jego należycie upoważniony przedstawiciel.
- 3.2. Do wniosku należy dołączyć trzy egzemplarze każdego z niżej wymienionych dokumentów oraz następujące dane:
- 3.2.1. wystarczająco szczegółowe rysunki w odpowiedniej skali, przedstawiające części pojazdu, do których odnoszą się wymogi niniejszego regulaminu, a w razie potrzeby sam pojazd.
- 3.3. Do celów kontroli, o których mowa w pkt 5 niniejszego regulaminu, placówce technicznej upoważnionej do przeprowadzania badań homologacyjnych należy dostarczyć pojazd reprezentatywny dla typu pojazdu, który ma być homologowany.

4. HOMOLOGACJA

- 4.1. Jeżeli typ pojazdu przedstawiony do homologacji w zakresie objętym niniejszym regulaminem spełnia wymogi pkt 5 i 6 poniżej, to należy udzielić homologacji tego typu pojazdu.
- 4.2. Każdemu homologowanemu typowi należy nadać numer homologacji. Dwie pierwsze jego cyfry (obecnie 00 odpowiadające pierwotnej wersji regulaminu) oznaczają serię poprawek obejmujących najnowsze główne zmiany techniczne wprowadzone do regulaminu, obowiązujące w chwili udzielania homologacji. Żadna Umawiająca się Strona nie może nadać tego samego numeru innemu typowi pojazdu.
- 4.3. Zawiadomienie o udzieleniu lub odmowie udzielenia homologacji typu pojazdu na podstawie niniejszego regulaminu należy przesłać Stronom Porozumienia stosującym niniejszy regulamin na formularzu zgodnym ze wzorem zamieszczonym w załączniku 1 do niniejszego regulaminu wraz z rysunkami i schematami dostarczonymi przez podmiot występujący o homologację w formacie nie większym niż A4 (210 × 297 mm), lub złożonymi do tego formatu, i w odpowiedniej skali.

- 4.4. Na każdym pojeździe zgodnym z typem pojazdu homologowanym zgodnie z niniejszym regulaminem umieszcza się w widoczny sposób i w łatwo dostępnym miejscu, określonym w formularzu homologacji, międzynarodowy znak homologacji składający się z:
- 4.4.1. okręgu otaczającego literę „E”, po której następuje numer wyróżniający kraj, który udzielił homologacji ⁽¹⁾;
- 4.4.2. numeru niniejszego regulaminu, a następnie litery „R”, myślnika i numeru homologacji umieszczonych z prawej strony okręgu opisanego w pkt 4.4.1.
- 4.5. Jeżeli pojazd jest zgodny z typem pojazdu homologowanym zgodnie z jednym lub większą liczbą regulaminów stanowiących załączniki do Porozumienia w kraju, który udzielił homologacji na podstawie niniejszego regulaminu, symbol podany w pkt 4.4.1 nie musi być powtarzany; w takim przypadku numery regulaminu i homologacji oraz dodatkowe symbole wszystkich regulaminów, zgodnie z którymi udzielono homologacji w danym kraju, należy umieścić w kolumnach po prawej stronie symbolu opisanego w pkt 4.4.1.
- 4.6. Znak homologacji musi być czytelny i nieusuwalny.
- 4.7. Znak homologacji musi być łatwo dostępny.
- 4.8. W załączniku 2 do niniejszego regulaminu przedstawiono przykłady układów znaków homologacji.

5. WYMOGI

5.1. Przepisy ogólne

Jeżeli pojazd wyposażony jest w mechanizm sterowania, lampkę kontrolną lub wskaźnik określony w tabeli 1, musi spełniać wymogi niniejszego regulaminu w zakresie rozmieszczenia, oznaczenia, działania, podświetlenia i koloru wspomnianego mechanizmu sterowania, lampki kontrolnej lub wskaźnika.

W odniesieniu do funkcji, którym w tabeli 1 nie przypisano odpowiedniego symbolu, producent może zastosować symbol zgodnie z odpowiednimi normami. Jeżeli żaden symbol nie jest dostępny, producent może zastosować symbol własnego pomysłu. Symbol taki nie może mylić się z żadnym symbolem zamieszczonym w tabeli 1.

5.2. Rozmieszczenie

- 5.2.1. Mechanizmy sterowania wymienione w tabeli 1 muszą być rozmieszczone w taki sposób, aby mogły być obsługiwane przez kierowcę i znajdowały się w zasięgu kierowcy z jego miejsca siedzącego. Mechanizmy sterowania „ręcznej przepustnicy” i „ręcznego zaworu odcinającego zbiornik paliwa” muszą być rozmieszczone w taki sposób, aby mogły być obsługiwane przez kierowcę i znajdowały się w zasięgu kierowcy z jego miejsca siedzącego.
- 5.2.2. Lampki kontrolne i wskaźniki wymienione w tabeli 1 wraz z ich symbolami identyfikacyjnymi muszą być rozmieszczone w taki sposób, aby były widoczne dla kierowcy z jego miejsca siedzącego w czasie jazdy dziennej i nocnej. Lampki kontrolne, wskaźniki ani ich symbole identyfikacyjne nie muszą być widoczne, jeżeli nie są aktywne.
- 5.2.3. Symbole identyfikacyjne mechanizmów sterowania, lampek kontrolnych i wskaźników muszą być umieszczone na mechanizmach sterowania, lampkach kontrolnych lub wskaźnikach, które oznaczają, lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, z wyjątkiem określonym w pkt 5.2.5 poniżej.
- 5.2.4. Mechanizmy sterowania światłami awaryjnymi, światłami mijania lub światłami drogowymi, kierunkowskazami, dodatkowym wyłącznikiem silnika, dźwiękowym urządzeniem ostrzegawczym, hamulcami i sprzęgłem muszą być zawsze dostępne dla kierowcy jako podstawowa funkcja odpowiedniego mechanizmu sterowania bez odrywania przez kierowcę rąk od odpowiednich uchwytów.
- 5.2.5. Pkt 5.2.3 powyżej nie ma zastosowania do wielofunkcyjnych mechanizmów sterowania, jeżeli mechanizm sterowania jest powiązany z wielozadaniowym wyświetlaczem, który:
- 5.2.5.1. jest widoczny dla kierowcy oraz

⁽¹⁾ Numery wyróżniające Umawiających się Stron Porozumienia z 1958 r. podano w załączniku 3 do ujednoliconej rezolucji w sprawie budowy pojazdów (R.E.3), dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2/Amend.3.

- 5.2.5.2. identyfikuje mechanizm sterowania, z którym jest powiązany, oraz
- 5.2.5.3. identyfikuje wszystkie systemy pojazdu, którymi można sterować za pośrednictwem wielofunkcyjnego mechanizmu sterowania. Podfunkcje tych systemów nie muszą być pokazywane w najwyższej warstwie wielofunkcyjnego wyświetlacza, oraz
- 5.2.5.4. nie wyświetla lampek kontrolnych wymienionych w tabeli 1.
- 5.3. Identyfikacja
- 5.3.1. Każdy mechanizm sterowania, lampka kontrolna lub wskaźnik wymieniony w tabeli 1 musi być zidentyfikowany za pomocą odpowiedniego określonego symbolu.
- 5.3.2. Producent może stosować według swojego uznania dodatkowe symbole, słowa lub skróty w powiązaniu z dowolnym symbolem, słowem lub skrótem określonym w tabeli 1.
- 5.3.3. Żaden dodatkowy lub uzupełniający symbol, słowo lub skrót użyty przez producenta nie może mylić się z żadnym symbolem określonym w niniejszym regulaminie.
- 5.3.4. Jeżeli mechanizm sterowania, wskaźnik lub lampka kontrolna dotyczące tej samej funkcji są połączone, do oznaczenia takiego połączenia można użyć jednego symbolu.
- 5.3.5. Wszystkie symbole identyfikacyjne lampek kontrolnych, wskaźników i mechanizmów sterowania znajdujące się na kierownicy lub tablicy rozdzielczej muszą być umieszczone w taki sposób, aby kierowca widział je pod kątem prostym, z wyjątkiem symbolu oznaczającego mechanizm sterowania dźwiękowym urządzeniem ostrzegawczym. W przypadku obracających się mechanizmów sterujących, które posiadają położenie „wyłączony”, niniejszy wymóg ma zastosowanie do mechanizmu sterującego w położeniu „wyłączony”.
- 5.3.6. Po zainstalowaniu każdy mechanizm sterowania sterujący funkcją układu w zakresie ciągłym musi mieć oznaczenie granic zakresu regulacji.
- 5.4. Podświetlenie
- 5.4.1. Według uznania producenta mechanizm sterowania, wskaźnik i odpowiadające im symbole identyfikacyjne mogą być wykonane tak, aby były podświetlone.
- 5.4.2. Lampka kontrolna musi emitować światło w przypadku wystąpienia wadliwego funkcjonowania lub stanu pojazdu, które ma wskazywać. Lampka nie może emitować światła w żadnej innej sytuacji, z wyjątkiem sprawdzania stanu żarówki.
- 5.5. Kolor
- 5.5.1. Światło każdej lampki kontrolnej musi mieć kolor określony w tabeli 1.
- 5.5.2. Zgodnie z pkt 5.5.3 poniżej producent może wybrać kolor lampek kontrolnych niewymieniony w tabeli 1. Wybrany kolor nie może maskować ani zakłócać oznakowania żadnej lampki kontrolnej, mechanizmu sterowania ani wskaźnika określonego w tabeli 1.
- 5.5.3. Zaleca się stosowanie kolorów zgodnych z poniższym schematem kolorów:
- 5.5.3.1. czerwony: natychmiastowe lub bezpośrednio grożące niebezpieczeństwo dla osób lub natychmiastowe lub bezpośrednio grożące niebezpieczeństwo bardzo poważnego uszkodzenia sprzętu;
- 5.5.3.2. bursztynowy (żółty): ostrzeżenie, poza normalnym zakresem roboczym, wadliwe funkcjonowanie układu pojazdu, prawdopodobne uszkodzenie pojazdu lub inny stan mogący powodować zagrożenie w perspektywie długoterminowej;
- 5.5.3.3. zielony: bezpieczeństwo, normalne warunki operacyjne (z wyjątkiem gdy w tabeli 1 wymaga się koloru niebieskiego lub bursztynowego).

- 5.5.4. Każdy symbol stosowany do oznakowania lampki kontrolnej, mechanizmu sterującego lub wskaźnika musi być takiego koloru, który wyraźnie wyróżnia się na tle.
- 5.5.5. Wypełniona część dowolnego symbolu może być zastąpiona jego konturem i można wypełniać każdy kontur.
- 5.6. Powierzchnia wspólna do wyświetlania wielu komunikatów
- Powierzchnię wspólną można wykorzystać do przedstawienia informacji pochodzących z dowolnego źródła, pod warunkiem że spełnione są poniższe wymogi:
- 5.6.1. Lampki kontrolne i wskaźniki umieszczone na powierzchni wspólnej muszą spełniać wymogi opisane w pkt 5.3, 5.4 i 5.5 powyżej i muszą świecić się wraz z wystąpieniem warunków, które mają wskazywać.
- 5.6.2. Lampki kontrolne i wskaźniki wymienione w tabeli 1 i umieszczone na powierzchni wspólnej muszą zapalać się z chwilą wystąpienia każdego warunku podstawowego.
- 5.6.3. Z wyjątkiem sytuacji przedstawionych w pkt 5.6.4, 5.6.5 i 5.6.6 poniżej, w przypadku wystąpienia warunku prowadzącego do aktywacji co najmniej dwóch lampek kontrolnych, informacje muszą:
- zostać automatycznie powtórzone w kolejności; lub
  - kierowca otrzymuje widoczny sygnał o dostępnych informacjach i może wyświetlić wybraną informację ze swojego miejsca siedzącego.
- 5.6.4. Lampki kontrolne wadliwego funkcjonowania układu hamulcowego, świateł drogowych i kierunkowskazu nie mogą być wyświetlane na tej samej powierzchni wspólnej.
- 5.6.5. Jeżeli występuje warunek prowadzący do aktywacji następujących lampek kontrolnych: wadliwego funkcjonowania układu hamulcowego, świateł drogowych i kierunkowskazu, wyświetlanych na powierzchni wspólnej wraz z innymi lampkami kontrolnymi, mają one pierwszeństwo w stosunku do wszystkich innych sygnałów wyświetlanych na powierzchni wspólnej.
- 5.6.6. Informacje wyświetlone na powierzchni wspólnej mogą być kasowane automatycznie lub przez kierowcę, z wyjątkiem lampek kontrolnych wadliwego funkcjonowania układu hamulcowego, świateł drogowych i kierunkowskazu oraz tych lampek kontrolnych, które muszą być koloru czerwonego zgodnie z wymogami tabeli 1, jeżeli wystąpią warunki prowadzące do ich aktywacji.
6. ZMIANA TYPU POJAZDU
- 6.1. O każdej zmianie typu pojazdu należy powiadomić organ udzielający homologacji typu, który udzielił homologacji typu pojazdu. Organ udzielający homologacji typu może:
- uznać za mało prawdopodobne, aby dokonane zmiany miały istotne negatywne skutki, i uznać, że w każdym przypadku dany pojazd nadal spełnia wymogi; lub
  - zaządać kolejnego sprawozdania z badań od placówki technicznej upoważnionej do ich przeprowadzenia.
- 6.2. Umawiające się Strony Porozumienia stosujące niniejszy regulamin zostają powiadomione o potwierdzeniu lub odmowie udzielenia homologacji, z wyszczególnieniem zmian, zgodnie z procedurą określoną w pkt 4.3 powyżej.
7. ZGODNOŚĆ PRODUKCJI
- 7.1. Każdy pojazd oznaczony znakiem homologacji zgodnym z niniejszym regulaminem musi być zgodny z homologowanym typem pojazdu, szczególnie w odniesieniu do mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę.
- 7.2. W celu potwierdzenia zgodności zgodnie z pkt 7.1 powyżej należy przeprowadzić wystarczającą liczbę kontroli wrywkowych produkowanych seryjnie pojazdów oznaczonych znakiem homologacji typu wymaganym na podstawie niniejszego regulaminu.

8. SANKCJE Z TYTUŁU NIEZGODNOŚCI PRODUKCJI

8.1. Homologacja udzielona w odniesieniu do typu pojazdu zgodnie z niniejszym regulaminem może zostać cofnięta w razie niespełnienia wymogów określonych w pkt 7.1 powyżej lub jeżeli wybrany pojazd lub wybrane pojazdy nie przeszły z wynikiem pozytywnym badań określonych w pkt 7.2 powyżej.

8.2. Jeżeli Strona Porozumienia stosująca niniejszy regulamin postanowi o cofnięciu uprzednio przez siebie udzielonej homologacji, niezwłocznie powiadamia o tym fakcie pozostałe Umawiające się Strony stosujące niniejszy regulamin, wykorzystując w tym celu formularz homologacji zawierający na końcu adnotację napisaną dużymi literami oraz opatrzoną datą i podpisem: „HOMOLOGACJA COFNIĘTA”.

9. OSTATECZNE ZANIECHANIE PRODUKCJI

Jeżeli posiadacz homologacji ostatecznie zaniecha produkcji typu pojazdu homologowanego zgodnie z niniejszym regulaminem, informuje o tym organ udzielający homologacji typu, który udzielił homologacji. Po otrzymaniu stosownego powiadomienia wyżej wymieniony organ powiadamia o tym pozostałe Strony Porozumienia stosujące niniejszy regulamin za pomocą formularza homologacji zawierającego na końcu adnotację napisaną dużymi literami oraz opatrzoną datą i podpisem: „ZANIECHANIE PRODUKCJI”.

10. NAZWY I ADRESY PLACÓWEK TECHNICZNYCH UPOWAŻNIONYCH DO PRZEPROWADZANIA BADAŃ HOMOLOGACYJNYCH ORAZ NAZWY I ADRESY ORGANÓW UDZIELAJĄCYCH HOMOLOGACJI TYPU.

Strony Porozumienia stosujące niniejszy regulamin przekazują sekretariatowi Organizacji Narodów Zjednoczonych nazwy i adresy placówek technicznych upoważnionych do przeprowadzania badań homologacyjnych oraz nazwy i adresy organów udzielających homologacji typu, które udzielają homologacji i którym należy przysyłać wydane w innych krajach zawiadomienia poświadczające udzielenie, odmowę udzielenia lub cofnięcie homologacji albo ostateczne zaniechanie produkcji.

Tabela 1

Symbole identyfikujące mechanizmy sterowania, lampki kontrolne i wskaźniki

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
1	Mechanizm sterowania dodatkowym wyłącznikiem silnika (WYŁĄCZONY)		Sterowanie	Na kierownicy: po prawej stronie			Jako środek służący do wyłączenia silnika, stanowiący rozwiązanie alternatywne dla głównego wyłącznika lub mechanizmu sterowania zaworem dekompresji, pojazd może być wyposażony w wyłącznik prądu zasilania silnika (dodatkowy wyłącznik silnika).
2	Mechanizm sterowania dodatkowym wyłącznikiem silnika (PODCZAS PRACY)						
3	Wyłącznik zapłonu		Sterowanie			Urządzenie umożliwiające pracę silnika, może także umożliwiać działanie innych układów elektrycznych pojazdu.	W przypadku łącznika pokrętnego kierunek ruchu musi być zgodny z kierunkiem ruchu wskazówek zegara od położenia zapłonu w pozycji „wyłączony” do położenia zapłonu w pozycji „włączony”.
4	Rozrusznik elektryczny		Sterowanie				
5	Ręcznie sterowana przepustnica		Sterowanie	Mechanizm sterowania nie musi być widoczny z siedzenia kierowcy			
			Lampka kontrolna		Bursztynowy		
6	Położenie zerowe (zmiana biegów)		Lampka kontrolna		Zielony		Lampka kontrolna świeci się, gdy dźwignia zmiany biegów znajduje się w położeniu zerowym.

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rożmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
7	Ręczny zawór odcinający zbiornik paliwa (WYŁĄCZONY)		Sterowanie	Mechanizm sterowania nie musi być widoczny z siedzenia kierowcy			Mechanizm sterowania musi posiadać oddzielne położenia „WYŁĄCZONY”, „WŁĄCZONY” i „REZERWA”.
8	Ręczny zawór odcinający zbiornik paliwa (WŁĄCZONY)						Mechanizm sterowania jest w położeniu WŁĄCZONY, kiedy skierowany jest zgodnie z kierunkiem przepływu paliwa ze zbiornika do silnika: w położeniu WYŁĄCZONY, kiedy skierowany jest prostopadle do kierunku przepływu paliwa i w położeniu REZERWA (jeżeli ma zastosowanie) kiedy skierowany jest w kierunku przeciwnym do przepływu paliwa.
9	Ręczny zawór odcinający zbiornik paliwa (REZ)						W przypadku układu, w którym przepływ paliwa zostaje przerwany po wyłączeniu silnika, jeżeli układ jest przy tym wyposażony w mechanizm sterowania, symbole i umiejscowienie mechanizmów sterowania muszą być takie same, jak określono dla ręcznego mechanizmu sterowania odcięciem paliwa.
10	Prędkościomierz		Wskaźnik				Wyświetlacz musi zostać podświetlony za każdym razem, gdy włączone zostaje światło pozycyjne (jeżeli jest dostępne) lub światło drogowe.
11	Dźwiękowe urządzenie ostrzegawcze (klakson)		Sterowanie	Na kierownicy: po lewej stronie w przypadku pojazdów wyposażonych w mechanizm sterowania zmianą biegów obsługiwany niezależnie od ręcznie obsługiwanego sprzęgła lub w przypadku pojazdów bez mechanizmu sterowania zmianą biegów. Ewentualnie na kierownicy: po prawej stronie w przypadku pojazdów, w których dźwignia zmiany biegów umiejscowiona jest na kierownicy: po lewej stronie i obsługiwana jest w połączeniu z ręcznie obsługiwanym sprzęgłem.			Należy wcisnąć, aby aktywować.

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
12	Światła drogowe (światła drogowe i długie) — (Hi)		Sterowanie	Na kierownicy: po lewej stronie w przypadku pojazdów wyposażonych w mechanizm sterowania zmianą biegów obsługiwany niezależnie od ręcznie obsługiwanego sprzęgła lub w przypadku pojazdów bez mechanizmu sterowania zmianą biegów. Ewentualnie na kierownicy: po prawej stronie w przypadku pojazdów, w których dźwignia zmiany biegów umiejscowiona jest na kierownicy: po lewej stronie i obsługiwana jest w połączeniu z ręcznie obsługiwanym sprzęgłem.			
			Lampka kontrolna		Niebieski		
13	Światła mijania — (Lo)		Sterowanie	Na kierownicy: po lewej stronie w przypadku pojazdów wyposażonych w mechanizm sterowania zmianą biegów obsługiwany niezależnie od ręcznie obsługiwanego sprzęgła lub w przypadku pojazdów bez mechanizmu sterowania zmianą biegów. Ewentualnie na kierownicy: po prawej stronie w przypadku pojazdów, w których dźwignia zmiany biegów umiejscowiona jest na kierownicy: po lewej stronie i obsługiwana jest w połączeniu z ręcznie obsługiwanym sprzęgłem.			
			Lampka kontrolna		Zielony		
14	Optyczne urządzenie ostrzegawcze		Sterowanie	W bezpośrednim sąsiedztwie mechanizmu sterowania światłami drogowymi/światłami mijania.			Może stanowić dodatkową funkcję mechanizmu sterowania światłami drogowymi/światłami mijania. Po zwolnieniu mechanizmu sterowania światło wraca do poprzedniego stanu.

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
15	Przednie światła przeciwmgielne		Sterowanie				
			Lampka kontrolna		Zielony		
16	Tylne światła przeciwmgielne		Sterowanie				
			Lampka kontrolna		Bursztynowy		
17	Kierunkowskazy		Sterowanie	Mechanizm(-y) sterowania umiejscowione są na kierownicy w taki sposób, aby były dobrze widoczne z siedzenia kierowcy, oraz muszą być wyraźnie oznaczone.			Mechanizm sterowania musi być zaprojektowany w taki sposób, aby, patrząc z siedzenia kierowcy, uruchomienie lewej części lub przesunięcie mechanizmu sterującego w lewą stronę aktywowało wskaźniki z lewej strony i odwrotnie w przypadku wskaźników znajdujących się z prawej strony.
			Lampka kontrolna		Zielony		Para strzałek stanowi pojedynczy symbol. Jeżeli jednak mechanizmy sterowania lub lampki kontrolne wskazujące skręt w lewo i w prawo sterowane są niezależnie, wspomniane dwie strzałki można uważać za odrębne symbole i mogą być one odpowiednio oddalone od siebie.
18	Światła awaryjne		Sterowanie				

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
			Lampka kontrolna		Czerwony	W formie migoczącej lampki kontrolnej (migoczących jednocześnie lampek kontrolnych)	
			Lampka kontrolna		Zielony	kierunkowskazu lub przedstawionego trójkątnego symbolu.	
19	Światło pozycyjne		Sterowanie			W formie podanych symboli światel pozycyjnych, mechanizmu sterowania światłem postojowym i głównym reflektorem, ale w przypadku gdy wszystkie światła włączają się automatycznie, kiedy pojazd jest w ruchu, symbol mechanizmu sterowania światłem pozycyjnym ani głównym reflektorem nie musi się pojawiać.	W przypadku łącznika pokrętnego, obsługa przełącznika w kierunku zgodnym z kierunkiem ruchu wskazówek zegara stopniowo włącza światła pozycyjne pojazdu, a następnie jego światła drogowe. Nie przeszkadza to w dodaniu dodatkowych pozycji włącznika, pod warunkiem że są one jasno wskazane.
			Lampka kontrolna		Zielony		
20	Główny reflektor		Sterowanie		Zielony		
			Lampka kontrolna			Funkcję lampki kontrolnej można zapewnić, stosując podświetlenie tablicy rozdzielczej.	Jeżeli producent sobie tego życzy, może połączyć przełącznik mechanizmu sterowania światłami z wyłącznikiem zapłonu.
21	Światło postojowe		Sterowanie				

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
			Lampka kontrolna		Zielony	Jeżeli funkcja światła postojowego jest połączona z wyłącznikiem zapłonu, oznaczenie jest opcjonalne.	
22	Wskaźnik poziomu paliwa		Wskaźnik				
			Lampka kontrolna		Bursztynowy		
23	Temperatura chłodziwa silnika		Wskaźnik				
			Lampka kontrolna		Czerwony		
24	Ładowanie akumulatora		Wskaźnik				
			Lampka kontrolna		Czerwony		
25	Olej silnikowy		Wskaźnik				
			Lampka kontrolna		Czerwony		

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
26	Mechanizm sterowania prędkością obrotową silnika		Sterowanie	Na kierownicy: po prawej stronie			Ręczny mechanizm sterowania. Obrócenie uchwytu obrotowego w kierunku przeciwnym do kierunku ruchu wskazówek zegara zwiększa prędkość. Mechanizm sterowania musi być samozamykający, aby po zwolnieniu uchwytu przemieszczał się w kierunku zgodnym z kierunkiem ruchu wskazówek zegara do położenia biegu jałowego, chyba że aktywowane jest urządzenie mechanizmu sterowania prędkością pojazdu.
27	Hamulec przedniego koła		Sterowanie	Na kierownicy: po prawej stronie z przodu			Dźwignia ręczna. W przypadku zintegrowanego układu hamulcowego hamulec przedniego koła może działać razem z hamulcem tylnego koła.
28	Nożny mechanizm sterowania hamulcami tylnego koła		Sterowanie	Na ramie: po prawej stronie			Pedał W przypadku zintegrowanego układu hamulcowego hamulec tylnego koła może działać razem z hamulcem przedniego koła.
29	Ręczny mechanizm sterowania hamulcem tylnego koła		Sterowanie	Na kierownicy: po lewej stronie z przodu			Dźwignia ręczna Niedozwolony w pojazdach wyposażonych w ręcznie obsługiwane sprzęgło. W przypadku zintegrowanego układu hamulcowego hamulec tylnego koła może działać razem z hamulcem przedniego koła.
30	Hamulec postojowy		Sterowanie				Dźwignia ręczna lub pedał
31	Sprzęgło		Sterowanie	Na kierownicy: po lewej stronie			Dźwignia ręczna Należy ścisnąć, aby odłączyć sprzęgło. Nie wyklucza stosowania urządzeń znajdujących się po lewej stronie pojazdu, które obsługują sprzęgło i dźwignię zmiany biegów.

Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
32	Nożny przełącznik mechanizmu sterowania ręczną zmianą biegów		Sterowanie	Na ramie: po lewej stronie			<p>Dźwignia nożna lub ramię</p> <p>Przesunięcie przedniej części dźwigni nożnej lub ramienia stopniowo zmienia biegi: przesunięcie przedniej części w górę, aby przełączyć na wyższy bieg i przesunięcie w dół, aby przełączyć na niższy bieg. Jeżeli zapewniono wyraźne położenie „zerowe”, musi to być pierwsze lub drugie położenie w kolejności wybierania biegów (tj. 1-N-2-3-4-... lub N-1-2-3-4-...).</p> <p>W pojazdach o pojemności silnika poniżej 200cc można zainstalować przekładnie z następującymi schematami zmiany biegów:</p> <ul style="list-style-type: none"> — schemat obrotowy (np. N-1-2-3-4-5-N-1), — schemat odwrócony, w którym przesuwanie przedniej części dźwigni nożnej lub ramienia powoduje stopniową zmianę biegów: <ul style="list-style-type: none"> — ruch przedniej części w górę, żeby przełączyć na niższy bieg, oraz — ruch w dół, aby przełączyć na wyższy bieg.
33	Mechanizm sterowania ręczną dźwignią zmiany biegów		Sterowanie	Na kierownicy: po lewej stronie			<p>Jeżeli obsługa mechanizmu sterowania polega na obróceniu uchwytu, obrót w kierunku przeciwnym do kierunku ruchu wskazówek zegara powoduje stopniową zmianę biegów na umożliwiającą zwiększenie prędkości jazdy, i odwrotnie w celu zmniejszenia prędkości jazdy. Jeżeli zapewniono wyraźne położenie „zerowe”, musi się ono znajdować w pierwszym lub drugim położeniu w kolejności wybierania biegów (tj. N-1-2-3-4-... lub 1-N-2-3-4-...).</p>

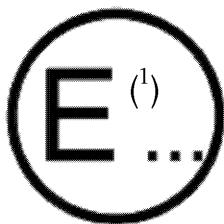
Nr	Pozycja	Symbol	Funkcja	Rozmieszczenie	Kolor	Definicja	Działanie
34	Wadliwe funkcjonowanie układu przeciwblokującego		Lampka kontrolna		Burszty-nowy		
35	Lampka wskazująca awarię		Lampka kontrolna		Burszty-nowy	Wykorzystywana do przekazywania informacji o uszkodzeniach mechanizmu napędowego, które mogą mieć wpływ na emisję.	

ZAŁĄCZNIK 1

ZAWIADOMIENIE

(Maksymalny format: A4 (210 × 297 mm))

wydane przez: Nazwa organu

.....

.....

.....

dotyczące ⁽²⁾:   udzielenia homologacji
                           rozszerzenia homologacji
                           odmowy udzielenia homologacji
                           cofnięcia homologacji
                           ostatecznego zaniechania produkcji

typu pojazdu w odniesieniu do mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę na podstawie regulaminu nr 60.

Homologacja nr: ..... Rozszerzenie nr .....

1. Nazwa handlowa lub znak towarowy pojazdu .....
2. Typ pojazd .....
3. Nazwa i adres producenta .....
4. Jeśli dotyczy, nazwa i adres przedstawiciela producenta .....
5. Krótki opis pojazdu w odniesieniu do mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę .....
6. Pojazd przedstawiono do homologacji w dniu .....
7. Placówka techniczna upoważniona do przeprowadzania badań homologacyjnych .....
8. Data sprawozdania sporządzonego przez placówkę techniczną: .....
9. Numer sprawozdania sporządzonego przez placówkę techniczną .....
10. Homologacja została udzielona/odmówiono udzielenia homologacji
11. Umieszczenie znaku homologacji na pojeździe .....
12. Miejscowość
13. Data
14. Podpis
15. Do niniejszego zawiadomienia załączono następujące dokumenty, opatrzone podanym wyżej numerem homologacji:
     ... rysunki, diagramy i plany rozmieszczenia mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę oraz części
     pojazdu uważanych za istotne do celów niniejszego regulaminu.

⁽¹⁾ Numer wyróżniający kraju, który udzielił homologacji/rozszerzył/cofnął homologację/odmówił udzielenia homologacji (zob. przepisy regulaminu dotyczące homologacji).

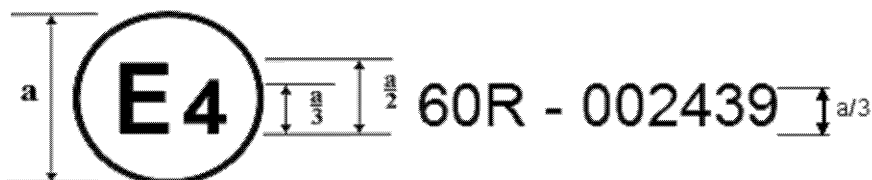
⁽²⁾ Niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK 2

ROZMIESZCZENIE ZNAKÓW HOMOLOGACJI

Wzór A

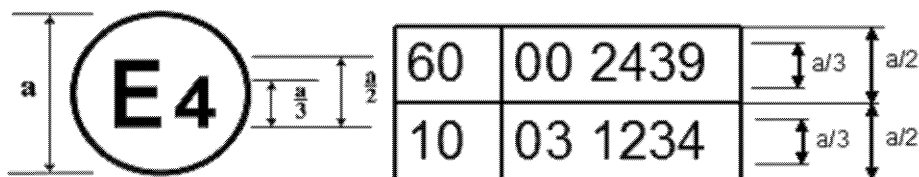
(zob. pkt 4.4 niniejszego regulaminu)

Powyższy znak homologacji umieszczony na pojeździe wskazuje, że odnośny typ pojazdu uzyskał homologację, w odniesieniu do mechanizmów sterowania obsługiwanych przez kierowcę, w Niderlandach (E4) na podstawie regulaminu nr 60 pod numerem homologacji 002439. Numer homologacji wskazuje, że homologacji udzielono zgodnie z wymogami regulaminu nr 60 w jego pierwotnej wersji.

Wzór B

(zob. pkt 4.5 niniejszego regulaminu)

Powyższy znak homologacji umieszczony na pojeździe wskazuje, że odnośny typ pojazdu uzyskał homologację w Niderlandach (E4) na podstawie regulaminów nr 60 i nr 10 ⁽¹⁾.

Numery homologacji wskazują, że w datach udzielenia odnośnych homologacji regulamin nr 60 nie był zmieniony, a regulamin nr 10 obejmował już serię poprawek nr 03.

⁽¹⁾ Drugi numer podano jedynie jako przykład.